10

समयः

छात्राः एतानि उदाहरणानि पश्यन्तु—

- अधुना दशवादनं संवृत्तम्।
- सार्धदशवादने अहं बहिः गच्छामि
- इदानीं रात्रेः नववादनम्।
- पादोनदशवादने शय्यां गच्छामि।
- माता— पुत्र! षड्वादनं जातम्!
- पुत्र— आम् मातः। उत्तिष्ठामि। मया तु सार्धसप्तवादने विद्यालयं प्रति गन्तव्यम् अस्ति।
- सम्प्रति अष्टवादनं जातम्।
- एकादशवादने मित्रम् आगच्छति।

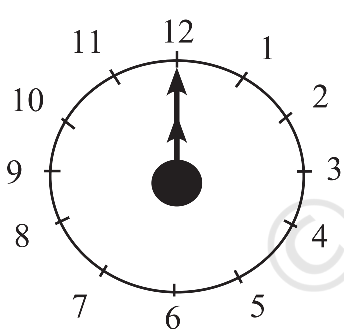

द्वादशवादनम्

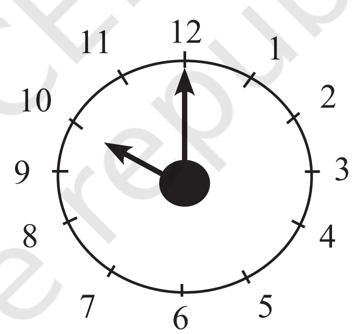

दशवादनम्

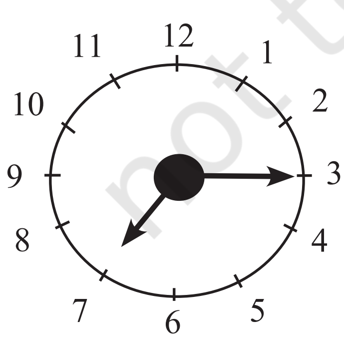

सपादसप्तवादनम्

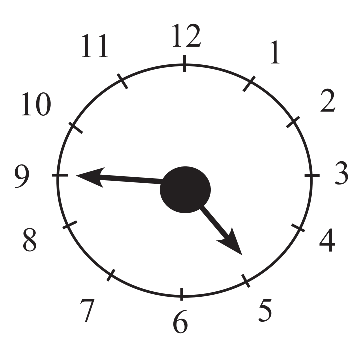

पादोनपञ्चवादनम्

© NCERT not to be republished

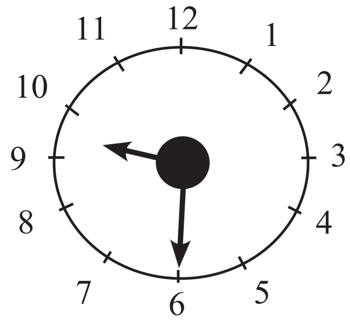

सार्धनववादनम्

अभ्यास:

1. अधोलिखितवाक्येषु उदाहरणानुसारं समयबोधकेषु पदेषु रिक्तस्थानानि पूरयत–

उदाहरणम् —

द्वितलीयरेलवाहनं .... (10:15) वादने जयपुरं प्राप्नोति।

द्वितलीयरेलवाहनं सपाददशवादने जयपुरं प्राप्नोति।

(i) पुरुषोत्तम-एक्सप्रेस इति रेलयानं .... (9:30) वादने पुरीत: प्रस्थानं करोति।

(ii) चेतक-एक्सप्रेस इति रेलयानं .... (4:45) वादने दिल्लीम् आगच्छति।

(iii) हावड़ा-एक्सप्रेस .... (11:00) वादने हावड़ास्थानकं प्राप्नोति।

(iv) रेलयानमेकं .... (8:15) उत्तराञ्चलं प्रति गच्छति।

2. अधोलिखितवाक्येषु उदाहरणानुसारं समयबोधकेषु पदेषु रिक्तस्थानानि पूरयत–

उदाहरणम् —

माता प्रात: ....(5:00) वादने उत्तिष्ठति।

माता प्रात: पञ्चवादने उत्तिष्ठति।

(i) राहुल: प्रातर्भ्रमणाय .... (6:15) वादने उद्यानं गच्छति।

(ii) मल्लिका .... (7:30) वादने प्रातराशं करोति।

(iii) अनन्या .... (5:45) वादने क्रीडति।

(iv) सर्वे .... (10:00) वादने शयनं कुर्वन्ति।।

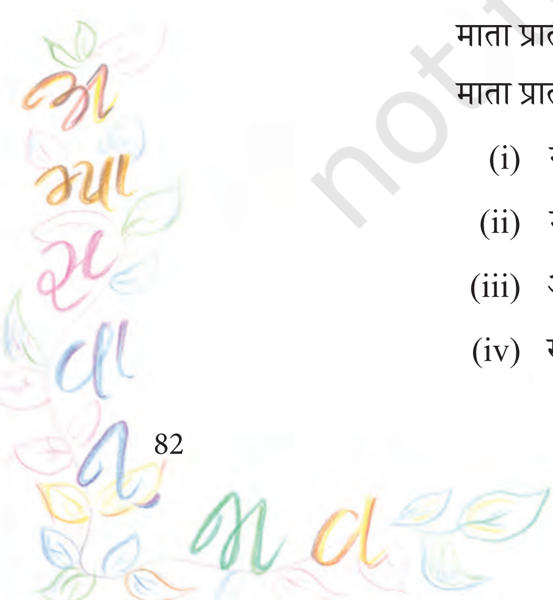

© NCERT not to be republished

Workbook.indd 82 5/24/2019 3:50:06 PM

समयः

3. **अधोलिखितवाक्येषु समयबोधकेषु पदेषु रिक्तस्थानानि पूरयत—**
उदाहरणम्—

प्रातः .... (7:00) वादनतः .... (7:45) वादनपर्यन्तं विद्यालये प्रार्थनासभा भवति।

प्रातः सप्तवादनतः पादोनाष्टवादनपर्यन्तं विद्यालये प्रार्थनासभा भवति।

(i) .... (8:15) वादनतः .... (9:00) वादनपर्यन्तं विज्ञानविषयस्य कालांशः भवति।

(ii) वयं .... (9:00) वादनतः .... (9:45) वादनपर्यन्तं गणितविषयं पठामः।

(iii) .... (2:45) वादनतः .... (3:30) वादनपर्यन्तं हिन्दीभाषाकालांशः भवति॥

(iv) संस्कृतशिक्षकः .... (10:15) वादने अध्यापयति।

4. **अधोलिखितवाक्येषु समयबोधकेषु पदेषु रिक्तस्थानानि पूरयत—**
उदाहरणम्—

छात्रः ....(5:00) वादने उत्तिष्ठति ....(6:15) वादने व्यायामं करोति।

छात्रः पञ्चवादने उत्तिष्ठति सपादषड्वादने व्यायामं करोति।

(i) छात्रः.................................. (7:30) वादने प्रातराशं कृत्वा ....(9:45) वादने विद्यालयं गच्छति।

(ii) .... (4:00) वादने गृहमागत्य .... (4:30) वादनपर्यन्तं विश्रामं करोति।

(iii) .... (5:00) वादने भोजनं कृत्वा .... (9:30) वादनपर्यन्तम् अध्ययनं करोति।

(iv) रात्रौ .... (9:45) वादनतः .... (5:00) वादनपर्यन्तं शयनं करोति।

© NCERT not to be republished

Workbook.indd 83 5/24/2019 3:50:06 PM